

Boekbespreking

Geschiedenis voor ontdekkers

Waanders uitgeverij heeft een aardige reputatie opgebouwd als het gaat om kleurrijke en toegankelijke publicaties over lokale geschiedenis. *Ach lieve tijd* en *Hilversum zoals het was* zijn daar voorbeelden van. *Het Gooi toen en nu* is een nieuwe serie die ingaat op de geschiedenis van het Gooi. Wat is het unieke van deze serie? Net als de vorige Waanders publicaties is ook deze serie (waarvan ik de eerste vier deeltjes voor mij heb liggen) weer fraai uitgevoerd en rijkelijk voorzien van illustraties

Anders dan *Ach lieve tijd* en *Hilversum zoals het was* is *Het Gooi toen en nu* gegoten in de vorm van handzame boekjes met hard kaft. De boekjes zijn dan ook bedoeld om bij je steken bij het maken van een wandel- of fietstocht door onze mooie regio. Daarnaast zijn ze uiteraard ook uitstekend geschikt om je in een luie stoel bij de open haard te verdiepen in de wetenswaardigheden van het Gooi.

In oktober 2008 verscheen het eerste inleidende deeltje van de hand van de eindredacteur Eddie de Paepe en maandelijks zal een deel verschijnen totdat we achttien maanden verder zijn.

Het eerste deel biedt een vooruitblik op de variëteit aan onderwerpen die de revue zullen gaan passeren. Een greep uit de thema's zijn *Kerk en geloof*, *Dagelijks brood*, *Sporen in het landschap*, *Denkers en doeners*, *Landgoederen en buitenplaatsen*, *Ziek en zorg* en *Sport en spel*. Qua thematiek laat het zich vergelijken met de onderwerpen uit de vorige series.

De auteur leidt de lezer in een prettige stijl langs onder andere het Wasmeeer, de Grote Kerk in Naarden, Sint-Janskerkhof, Bendsdorp in Bussum, 't Melkhuysje en de Varastudio in Hilversum en het Koloniehuisje in Blaricum.

Ook het tweede deel is zeer de moeite waard om bij je te steken wanneer 't Gooi verkend wordt per fiets, te voet of anderszins. In de inleiding passeren restanten

uit de Gouden Eeuw de revue zoals het vestingpandje Jan Massenstraat 3 in Naarden en de boerderij met getrapte zijgevel aan de Voorbaan 48 in Huizen. Deze boerderij dateert zelfs uit het begin van de zeventiende eeuw. Natuurlijk mag het buiten Trompenburg van admiraal Cornelis Tromp in 's-Graveland niet ontbreken. Als je de plekken aandoet die op de kaart naast de inhoudsopgave staan afgedrukt kom je onder andere meer te weten over de villa aan de Torenlaan 45 in Hilversum (de woning van burgemeester Boot), Oud Holland in Bussum, Huize Langenakker in Blaricum, de Wijgert Kooijbuurt, een tuinvijk van kalkzandsteen en het uiterst fraaie Lagedak in Naarden. Maar het is niet alleen de weelde die beschreven wordt. Ook het wonen onder de rook van de gasfabriek in Hilversum krijgt aandacht. Niet alleen een huis of gebouw

wordt behandeld, maar is er eveneens aandacht voor de omgeving of de buurt.

Het derde deel is getiteld *Kerk en geloof*. Dit boekje gaat echter voornamelijk over de kerkgebouwen en dat is in het kader van het 'zakboekjesconcept' ook wel logisch. Verschillende kerken en hun interieur worden belicht, zoals de Grote Kerk in Hilversum met zijn 'rijke' geschiedenis aan branden, de Oude Kerk in Huizen die aanvankelijk gewijd was aan Thomas, het klooster Marienburg in Bussum, de twee Sint Vituskerken in Hilversum. Het geloof zelf en de verschillende uitingen daarvan in kerkgenootschappen komen aan bod in de inleiding. Er wordt een korte schets gegeven van het hoe waarom van al die kerkgenootschappen. Wie splitst zich nu van wie af. Hervormden, gereformeerden, doopsgezinden, oud- en rooms-katholieken, Sefardische (Portugese) en Askenazische (Hoogduitse) joden. In het streven om compact en volledig te zijn, meldt de auteur dat naast de gereformeerden ook de doopsgezinden zich afscheidden van de hervormden. Dat is niet juist. De doopsgezinden vormen een zelfstandige niet-calvinistische geloofsgemeenschap binnen de Reformatie, die niet voortkomen uit de Hervormde Kerk.

Het vierde deeltje behandelt de meer stoffelijke zaken als het dagelijks brood. Hoe voorzagen de oudste bewoners en ook de bewoners daarna zich in hun eerste levensbehoeften? Na het tijdperk van jagen en verzamelen was toch het boerenbedrijf eeuwenlang het belangrijkste middel van bestaan. De schrale zandgrond werd met koeienmest verrijkt en de molens maalden het graan tot meel. Eeuwenlang werd de Gooise grond gemeenschappelijk gebruikt. Met de komst van mensen van buiten 't Gooi groeide bij de boeren het besef dat ze hun rechten op de gemeenschappelijke gronden, die van vader op de oudste zoon overgingen, moesten beschermen. Deze boeren, erfgooiers genoemd, richtten een marke-organisatie op (bekend onder de naam Stad en Lande), die voor deze rechten opkwam.

Naast het boerenbedrijf werd in het noorden van 't Gooi, aan de boorden van het IJsselmeer, visserij bedreven. Voor Huizen was dit de belangrijkste bron van inkomsten. De visrokerij (Havenstraat 81, een rijksmonument!) in Huizen wordt uiteraard behandeld.

Naast molens en boerderijen krijgt ook het winkelbedrijf, dat het voedsel aan de man bracht, ruime aandacht. De bakkerij aan de Schipperstraat in Huizen, de slagerij aan het Noordereinde in 's-Graveland, de wijnhandel aan de Havenstraat in Hilversum, de militaire bakkerij en slagerij in Naarden, en de Heigalerij in Hilversum zijn hieruit slechts een greep.

Van alle vier tot dusver verschenen delen geldt dat ze geen notenapparaat hebben, maar wel een literatuurlijst en webadressen voor diegenen die meer willen weten dan het gebodene. De boekjes zijn 96 bladzijden dik (of liever dun), zijn dus makkelijk om mee te nemen en daar is het de uitgever om te doen. Ze bieden voor het formaat veel informatie en zijn fraai uitgevoerd met foto's uit verleden en heden en mooie illustraties. Voor iedereen die het Gooi (beter) wil leren kennen is dit een plezierige introductie. Voor de prijs hoeft u het zeker niet te laten.

Eddie de Paepe e.a. (red.), *Gooi toe & nu*, 18 delen (Zwolle 2008/9) 96 p. per deel, geïllustreerd, € 6,95 per deel.

WJD